

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКА ГІМНАЗІЯ № 9 МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ КУРСІВ ЗА ВИБОРОМ

МИСТЕЦЬКИЙ НАПРЯМ (МУЗИЧНИЙ, ХОРЕОГРАФІЧНИЙ,
ОБРАЗОТВОРЧИЙ, ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ НАПРЯМ)

Мелітополь – 2018

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист від 15.08.2017 р. № 21 1/12-г-573)

Загальна редакція

Чугай Л.В., Кондратова Л.Г., канд. пед. наук, доцент

Авторський колектив

Антоненко О.М., Антоненко М.М., Балдурський І.В., Варда О.Є., Камінська О.Г., Катюха С.М., Колос Н.В., Коржук-Дика О.В., Мохов В.В., Саклакова М.М., Сейтаріфова Е.Е., Ткачук О.В., Ускова А.Л.

Рецензенти: Кондратова Л.Г., кандидат педагогічних наук, доцент ДВНЗ «Університету менеджменту освіти» НАПН України; Сопіна Я.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментального виконавства та музичного мистецтва МДПУ ім. Б. Хмельницького; Постол Н.О., вчитель музики, спеціаліст вищої категорії, «старший учитель»; Безменова Н.Д., вчитель інформатики, спеціаліст першої категорії; Брянцева Г.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики і кібернетики МДПУ ім. Б. Хмельницького; Туменко Б.І., керівник народного театрального колективу; Антоненко О.М., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри інструментального виконавства та музичного мистецтва естради МДПУ ім. Б. Хмельницького; Білецька М.В., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри інструментального виконавства та музичного мистецтва естради МДПУ ім. Б. Хмельницького; Колос Н.В., вчитель музичного мистецтва, спеціаліст I категорії; Шарова Т.М., кандидат філологічних наук, доцент зав. кафедри української і зарубіжної літератури МДПУ ім. Б. Хмельницького; Назаренко І.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики музичної освіти та хореографії МДПУ ім. Б. Хмельницького; Пачев С.І., доцент кафедри історії МДПУ ім. Б. Хмельницького, доцент к.і.н.; Ратко М.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики музичної освіти та хореографії МДПУ ім. Б. Хмельницького; Царьов С.О., вчитель музики, спеціаліст вищої категорії; Червонська Л.М., к.п.н., доцент кафедри МДПУ ім. Б. Хмельницького, теорія і методика музичної освіти та хореографії; Проскуріна Г.В., викладач ПЦК хореографічних дисциплін Мелітопольського училища культури; Покатильська Г.В., вчитель мистецтва та художньої культури, спеціаліст першої категорії.

Навчальні програми з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку: вип. 2 / за ред. Чугай Л.В., Кондратової Л.Г. – М.: Мелітопольська міська типографія, 2018. – 330 с.

У збірнику представлено авторські програми курсів за вибором, розрахованих для використання в закладах загальної середньої освіти мистецького спрямування. Видання розраховано для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, спеціалістів, а також для тих, хто займається питаннями позашкільної освіти.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ I. МУЗИЧНИЙ НАПРЯМ	7
Навчальна програма курсу за вибором «ДУХОВІ ІНСТРУМЕНТИ. 1-11 КЛ.».....	7
Навчальна програма курсу за вибором «ХОРОВИЙ КЛАС. 5-11 КЛ.»	22
Навчальна програма курсу за вибором «ЕЛЕКТРОННИЙ КЛАВІШНИЙ ІНСТРУМЕНТ 1-11 КЛ. »	40
Навчальна програма курсу за вибором «ЕСТРАДНИЙ ВОКАЛ. 1-11 КЛ.».....	69
Навчальна програма курсу за вибором «БАЯН ТА АКОРДЕОН. 1-11 КЛ.».....	93
Навчальна програма курсу за вибором «ШЕСТИСТРУННА ГІТАРА. 1-11 КЛ.»	132
РОЗДІЛ II. ОБРАЗОТВОРЧИЙ НАПРЯМ	163
Навчальна програма курсу за вибором «КОМП'ЮТЕРНА ГРАФІКА. 5-7 КЛ.».....	163
РОЗДІЛ III. ХОРЕОГРАФІЧНИЙ НАПРЯМ	182
Навчальна програма курсу за вибором «СУЧАСНИЙ ТАНЕЦЬ ДЛЯ ДІТЕЙ 4-11 РОКІВ».....	182
Навчальна програма курсу за вибором «НАРОДНО-ЕСТРАДНА ХОРЕОГРАФІЯ. 1-9 КЛ.»	201
РОЗДІЛ IV. ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ НАПРЯМ	277
Навчальна програма курсу за вибором «КУЛЬТУРА ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ. УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА В ЧЕХІЇ. 9-11 КЛ.»	277
Навчальна програма курсу за вибором «ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА МЕЛІТОПОЛЬЩИНИ. 8 КЛ.»	289
Навчальна програма курсу за вибором «ЮНІЙ КРИТИК (МИСТЕЦТВОЗНАВЕЦЬ). 8-9 КЛ.»	302
Навчальна програма курсу за вибором «ТЕАТРОЗНАВСТВО. 8-11 КЛ.»	312

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

вул. Митрополита Василя Липківського, 36, м. Київ, 03035, тел./факс: (044) 248-25-14

15.08.2017 № 21.1/12-П-573
На № _____ від _____

Директору
Мелітопольської гімназії №9
Мелітопольської міської ради
Запорізької області
Чугай Л.В.

ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» повідомляє, що комісія дисциплін художньо-естетичного циклу Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України розглянула матеріали науково-методичної експертизи рукописів програм курсів за вибором:

- «Духові інструменти. 1-11 кл.» (упор. Балдурський І.В.);
- «Хоровий клас. 5-11 кл.» (упор. Колос Н.В.);
- «Електронний клавішний інструмент 1-11 кл.» (упор. Антоненко М.М.);
- «Естрадний вокал. 1-11 кл.» (упор. Варда О.Є.);
- «Баян та акордеон. 1-11 кл.» (упор. Антоненко О.М.);
- «Шестиструнна гітара. 1-11 кл.» (упор. Антоненко О.М.);
- «Комп'ютерна графіка. 5-7 кл.» (упор. Катюха С.М.);
- «Сучасний танець для дітей 4-11 років» (упор. Ткачук О.В.);
- «Народно-естрадна хореографія. 1-9 кл.» (упор. Ускова А.Л.);
- «Культура Чеської республіки. Українська діаспора в Чехії. 9-11 кл.» (упор. Камінська О.Г., Мохов В.В.);
- «Художня культура Мелітопольщини. 8 кл.» (упор. Сейтаріфова Е.Е.);
- «Юний критик (Мистецтвознавець). 8-9 кл.» (упор. Саклакова М.М.);
- «Театрознавство. 8-11 кл.» (упор. Коржук-Дика О.В.) і надала позитивну оцінку з висновком «Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах естетичного профілю» (протокол № 2 від 10 серпня 2017 року).

При виданні навчальної літератури на звороті титульної сторінки зазначається дата і номер листа ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти».

Контрольні примірники просимо надіслати на адресу: 03035, м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 36, ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», відділ наукового та навчально-методичного забезпечення змісту дошкільної та початкової освіти Нової української школи, к. 301.

В.о.директора

Ю. І. Завалевський

Гайдамака О.В., 248-17-50

ВСТУП

В період докорінного реформування вітчизняної освіти, з метою різнобічного розвитку, виховання і соціалізації особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності значно оновлюється мистецька освітня галузь повної загальної середньої освіти. Зміст мистецької освіти спрямовано на особистісний художньо-естетичний розвиток учнів, виховання у них ціннісно-світоглядних орієнтацій у сфері мистецтва, формування потреби в художньо-творчому самовираженні та естетичному самовдосконаленні. Особливого розвитку набуває процес формування комплексу ключових, міжпредметних і предметних компетентностей у ході опанування художніх цінностей і способів художньої діяльності, через активне залучення школярів у різних видах мистецтва як в урочній діяльності, так і в позаурочний час. Саме різностороння творча мистецька діяльність в закладах освіти мистецького спрямування формує творчу різнобічну особистість школярів, надає можливість розвивати сценічну, акторську майстерність, артистизм дітей, формує дослідницькі, пошукові навички школярів, що спонукає їх до свідомого вибору мистецьких, творчих професій та бажання навчатися та самовдосконалюватися протягом всього життя.

В збірнику представлено навчальні програми курсів за вибором закладу загальної середньої освіти мистецького спрямування, які створені творчим авторським колективом мистецьких дисциплін Мелітопольської гімназії № 9 Мелітопольської міської ради Запорізької області, які можна вважати творчим досягненням педагогічного колективу гімназії, що організовує свою дослідно-експериментальну діяльність протягом 2014-2017 років (згідно наказу МОН України № 1319 від 14.11.2014 року). Програми курсів за вибором пройшли експертну оцінку Інституту модернізації змісту освіти МОН України та отримали позитивну оцінку з висновком «Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах естетичного профілю» (протокол № 2 від 10 серпня 2017 року)

Навчальні програми курсів за вибором розроблені з урахуванням основних положень нового Закону України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-VIII), Концепції Нової української школи (від 09.02.2017р.) та відповідно вимог щодо Порядку надання навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 17.06.2008 р. № 537, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.07.2008 р. за № 628/15319.

Представлені в збірнику навчальні програми курсів за вибором можуть використовуватися в державних, комунальних, приватних навчальних закладах в позаурочний та позанавчальний час у закладах загальної середньої освіти мистецького спрямування. Розроблені програми є авторськими та розроблені відповідно до організаційно-педагогічних умов організації роботи гуртків, груп, творчих об'єднань та розподілені за трьома напрямками: музичним, хореографічним, образотворчим та художньо-естетичним.

Збірник програм підготував авторський колектив під загальною редакцією Л.В.Чугай (директора Мелітопольської гімназії № 9), Л.Г.Кондратової (наукового керівника дослідно-експериментальної роботи).

До складу авторів входять вчителі мистецьких дисциплін та керівники мистецьких гуртків Мелітопольської гімназії № 9 Мелітопольської міської ради Запорізької області, а саме:

Навчальна програма курсу за вибором «Духові інструменти» - Балдурський Ілля Васильович, керівник гуртка, спеціаліст

Навчальна програма курсу за вибором «Хоровий клас. 5-11 кл.» - Колос Наталя Володимирівна, вчитель музики, спеціаліст I категорії

Навчальна програма курсу за вибором «Електронний клавішний інструмент 1-11 кл.» - Антоненко Маргарита Муратівна, керівник гуртка, спеціаліст

Навчальна програма курсу за вибором «Естрадний вокал. 1-11 кл.» - Варда Ольга Євгенівна, керівник гуртка, спеціаліст

Навчальна програма курсу за вибором «Баян та акордеон. 1-11 кл.» - Антоненко Олександр Миколайович, керівник гуртка, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри інструментального виконавства та музичного мистецтва естради, спеціаліст

Навчальна програма курсу за вибором «Шестиструнна гітара. 1-11 кл.» - Антоненко Олександр Миколайович, керівник гуртка, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри інструментального виконавства та музичного мистецтва естради, спеціаліст

Навчальна програма курсу за вибором «Сучасний танець для дітей 4-11 років» - Ткачук Ольга Володимирівна, керівник гуртка, спеціаліст II категорії.

Навчальна програма курсу за вибором «Народно-естрадна хореографія. 1-9 кл.» Ускова Альона Леонідівна, керівник гуртка, кандидат педагогічних наук, спеціаліст

Навчальна програма курсу за вибором «Комп'ютерна графіка. 5-7 кл.» - Катюха Світлана Михайлівна, вчитель образотворчого мистецтва, спеціаліст вищої категорії.

Навчальна програма курсу за вибором «Театрознавство. 8-11 кл.» - Коржук-Дика Оксана Володимирівна, керівник гуртка

Навчальна програма курсу за вибором «Юний критик (Мистецтвознавець). 8-9 кл» - Саклакова Марина Михайлівна, вчитель української мови та літератури, спеціаліст вищої категорії, «старший вчитель».

Навчальна програма курсу за вибором «Художня культура Мелітопольщини. 8 кл.» - Сейтаріфова Есма Ескендерівна, вчитель художньої культури, спеціаліст II категорії.

Навчальна програма курсу за вибором «Культура Чеської республіки. Українська діаспора в Чехії. 9-11 кл.» - Камінська Олена Григорівна, вчитель української мови і літератури, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист; Мохов Віктор Володимирович, керівник гуртка, спеціаліст вищої категорії, «старший вчитель»

**Навчальна програма курсу за вибором
«БАЯН ТА АКОРДЕОН. 1-11 КЛ.»**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У сучасній системі загальної освіти школярів естетичне виховання розглядається як ажливий компонент формування гармонійної особистості. Музичне мистецтво є адзвичайно могутнім засобом впливу на духовний світ людини, формування вітоглядних та моральних якостей, розвитку творчих здібностей. «Музичне виховання – це не виховання музиканта, а насамперед виховання людини», казав В. Сухомлинський.

Навчальна програма курсу за вибором «Баян та акордеон» ґрунтується на особистісно зорієнтованому і компетентнісному підходах, відтак розрахована як на професійно-зорієнтованих учнів, так і на учнів, які займаються для всебічного естетичного розвитку.

За час навчання учні отримують певний обсяг виконавських вмій та навичок – амотійно розучувати та виконувати музичні твори, читати ноти з листа, грати по слуху, грати в ансамблі або оркестрі, аналізувати музичні твори тощо.

Одним із сучасних напрямків загальної і музичної педагогіки є розвиваюче навчання, ому розвиток музичного мислення повинен стати однією з головних цілей педагога. У початковий період учня потрібно навчити відчувати і розуміти звукові барви, інтонації, ритми, характер музичного твору тощо. У наступні періоди навчання ці навички потрібно розвивати та вдосконалювати.

Отримані знання під час музично-теоретичних занять, слухання музики та подальшого аналізу музичного твору потрібно пов'язувати з практичними заняттями для тілення комплексного підходу до навчання.

Упродовж усього періоду навчання педагог повинен приділяти увагу постановці виконавського апарату учня. Вона містить три основні моменти: посадку, установаження інструмента, положення рук.

Баяніст (акордеоніст) має три основні точки опори: опора на стілець, опора ногами на підлогу, опора в попереку. Сидіти потрібно на передній половині жорсткого стільця, не спираючись на спинку. Висота стільця підбирається відповідно до фізичних даних учня. Ноги, які стоять на повній ступні, трохи розставлені і злегка висунуті вперед. В процесі гри ноги, як і все тіло виконавця, можуть змінювати своє положення в певних межах, не порушуючи стійкості і комфортності виконавця. Корпус повинен бути трохи нахилений вперед. Вкрай необхідно відчувати ще одну точку опори – попереку. Корпус при цьому слід розпрямити, груди трохи виставити вперед.

Для створення стійкого положення інструменту дуже важливо добре відрегулювати плечові ремені. Два плечових ременя підганяються відповідно до статури виконавця.

При встановленні інструмента необхідно звернути увагу на такі моменти: міх акордеону (в зібраному вигляді) знаходиться на лівому стегні виконавця, нижня частина рифу упирається у праве стегно. Таке положення забезпечує максимальну стійкість інструмента при стисканні міха.

Незважаючи на значні фізичні навантаження при грі на баяні та акордеоні, треба навчитися розслабляти під час гри працюючі м'язи, уникати статичних напруги, які не виникають корпус, шию, стежити за відсутністю напруги в області гортані.

Правильна постановка рук потрібна не для фіксації свого положення, а для того щоб правильно видобувати звуки. Права і ліва рука мають свої індивідуальні особливості. Потрібно пам'ятати що невірне положення рук при виконанні, неминуче веде до затискання м'язів.

За роки навчання учень, особливо професійно зорієнтований, повинен опанувати усі види виконавської техніки. Досягти високого художнього результату учню-баяністу (акордеоністу) неможливо, якщо він не володіє технікою ігрових рухів на музичному інструменті, через які він передає свої думки та почуття. Розвиток технічних навичок у

значній мірі реалізується на основі інструктивного матеріалу (гами, арпеджіо, вправи, етюди).

Необхідно постійно стежити за станом технічного апарату учня і не допускати його перенапруги та скутості. Часто напруженість виникає через невідповідність до складних ігрових дій, нерационально обраної аплікатури, занадто раннього форсування побіжності виконання, використання швидкого темпу. Свобода виконавського апарату – невід'ємна умова розвитку техніки. Ігрові рухи повинні бути економними, «еластичними», розкутими.

Особливу увагу необхідно приділяти специфіці роботи лівої руки учня. Володіння міхом для баяніста чи акордеоніста важливо так само, як володіння смичком для скрипаля. Весь процес зміни руху міха педагог повинен відпрацьовувати з учнями поступово і ретельно. Від того, наскільки вправно учень керуватиме міхом, значною мірою залежить, наскільки зручно йому буде грати на своєму музичному інструменті, наскільки вправно та продуктивно він зможе вирішувати складні художньо-виконавські завдання. Від техніки володіння міхом в повній мірі залежить керування динамікою музичного твору, тому учню треба пропонувати до виконання різноманітні вправи на зміну динаміки (поступової, раптової та стрибкоподібної).

Велике значення для розвитку учня має грамотно підібраний репертуар. Репертуар має бути високохудожнім, включати твори різні за стилями та музичними формами й обов'язково відповідати музичному розвитку дитини. Обов'язковим є присутність в індивідуальному навчальному плані учнів української народної музики або творів українських композиторів. В репертуарний план включаються також твори для ескізного вивчення та читання з листа. Вони повинні бути не складними із зручною аплікатурою та штрихами.

Заняття зі слухання музики повинні включати бесіду про композитора, його епоху, зміст, жанр, образи та питання інтерпретації творів, їх музичну форму.

З 3 року навчання обов'язковим для учня є ансамблеве музикування, яке включає розучування творів для дуету (з викладачем, або іншим учнем) та відвідування групових занять шкільного ансамблю чи оркестру. При формуванні навичок гри в ансамблі важливо навчити дитину слухати інші партії, аналізувати їх та зіставляти із своєю.

В процесі навчання гри на баяні (акордеоні) підбір і транспонування на слух є ефективним методом музичного розвитку учнів і має велике практичне значення у розвитку музичних здібностей. Починати даний вид роботи потрібно з простих, знайомих учню мелодій. Згодом потрібно навчити учнів основам гармонізації мелодії та транспонування в іншу тональність. Робота повинна проводитися систематично у вигляді класних та домашніх завдань.

Здібних та професійно-зорієнтованих учнів-баяністів з 3-4 року навчання доцільно обучати на виборному баяні паралельно з готовим. Для цього у індивідуальний план потрібно включати відповідні твори та інструктивний матеріал.

Важливим елементом досягнення результатів навчання є домашні заняття учнів. Педагог повинен привчити учня до систематичної, раціональної самостійної роботи. Навчити правильно займатися та долати труднощі.

Завданням програми є формування і розвиток в учнів комплексу компетентностей у процесі опанування художніх цінностей та способів вокальної діяльності шляхом здобуття власного естетичного виконавського досвіду в процесі навчання гри на баяні (акордеоні)

Компетентнісний підхід сприяє формуванню ключових, предметних і міжпредметних компетентностей, насамперед загальнокультурних і художньо-естетичних.

Особистісно зорієнтований підхід забезпечує розвиток в учнів індивідуальних здібностей, творчого потенціалу.

Діяльнісний підхід спрямований на розвиток художньо-аналітичних умінь і здатност застосовувати їх у навчальній, соціокультурній та виконавській практиці.

Інтегративний підхід виражається в акцентуванні взаємодії різних видів мистецтва в рамках навчання співу та пошуку інтеграційних зв'язків з іншими видами мистецтва та предметами інших освітніх галузей, інтеграції навчання народному співу із соціокультурним середовищем.

Метою програми є формування і розвиток в учнів комплексу компетентностей у процесі опанування художніх цінностей та способів художньої діяльності шляхом здобуття власного естетичного досвіду.

1. **Музично-виконавська компетентність** – оволодіння основами гри на баяні або акордеоні в процесі роботи над творами вітчизняних та зарубіжних композиторів, народної музики; уміння виконувати твори перед публікою; грати в ансамблі та оркестрі; оволодіти навичками гри на слух та читання з аркуша.

2. **Музично-теоретична компетентність** – засвоєння основ музичної грамоти, вміння розуміти й сприймати музику залежно від стилю, жанру та характеру творів.

3. **Творча** – набуття досвіду власної творчої діяльності, розвиток загальних музичних здібностей, уявлень та фантазії, культури почуттів.

4. **Соціальна** – розширення загального світогляду, формування художньо-естетичного смаку, виховання національної гідності в процесі роботи над кращими зразками вітчизняної музики, вміння взаємодіяти та працювати в колективі задля досягнення єдиної мети.

5. **Загальнокультурна компетентність** – формування здатності оцінювати досягнення національної та світової культури, корегувати свою поведінку відповідно до прийнятних у суспільстві норм та культурних традицій.

Програма розрахована на 7-річний термін навчання.

Форма занять – індивідуальна. Заняття проходять двічі на тиждень.

Форми перевірки знань учнів. У кінці семестру проводиться відкрите контрольне заняття в межах якого учень повинен виконати два твори та відповісти на два теоретичні питання. Наприкінці навчального року повинен відбуватися концерт класу за участі усіх учнів окрім тих, що займаються перший рік.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Перший рік навчання

№	Тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні
1.	Вступне заняття	1	1	
2.	Теорія музики	12	10	2
3.	Читання нот з аркушу	4		4
4.	Слухання музики та визначення її характеру	6	6	
5.	Освоєння правої клавіатури	2	1	1
6.	Посадка за інструментом та постановка	3		3
7.	Звуковидобуття та звуковилучення	4		4
8.	Штрихи	3		3
9.	Ведення та зміна міху	4		4
10.	Робота над гаммами	7		7
11.	Робота над репертуаром	20		20
12.	Контрольне заняття	2	1	1
Разом		68	19	49

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тематика занять та освітні результати навчання в 5 класі

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє історію баяна (акордеона), пояснює, описує будову інструменту, конструктивні особливості;</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p>Вміє дотримуватися техніки безпеки</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та надає характеристику інструментальним творам, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>1. Вступне заняття (1 год.). Знайомство з історією баяна (акордеона), будовою інструменту, конструктивними особливостями.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє поняття скрипковий ключ, нотний стан, такт. Знає та розрізняє, впізнає ноти I, II та малої октави, тривалості нот та пауз., розміри 2/4, 3/4, 4/4, знаки альтерації</p> <p><i>Діяльнісний компонент <u>уміє:</u></i></p> <p>Відтворює і називає нескладні ритмічні малюнки, плескаючи у долоні. Вміє писати ноти, паузи, скрипкові ключі.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>2. Теорія музики (12 год.) Скрипковий ключ, нотний стан, такт. Ноти I, II та малої октави. Тривалості нот та пауз. Розміри 2/4, 3/4, 4/4. Знаки альтерації. Відтворення нескладних ритмічних малюнків плескаючи у долоні. Написання нот, пауз, скрипкових ключів.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розрізняє скрипковий ключ, нотний стан, такт. Називає, розрізняє ноти I, II та малої октави, тривалості нот та пауз. Орієнтується, розпізнає розміри 2/4, 3/4, 4/4, знає і розрізняє знаки альтерації</p> <p><i>Діяльнісний компонент <u>уміє:</u></i></p> <p>Читати ноти з листа, проводити самостійну роботу над усним читанням нот з аркуша.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та надає характеристику</p>	<p>3. Читання нот з аркуша (4 год.). Робота над усним читанням ноти з аркуша.</p>

<p>інструментальним творам, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє кращі зразки українського та світового музичного мистецтва. Формує художньо-естетичний смак на кращих зразках народної музичної творчості, а також класичної і сучасної української та зарубіжної музики.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Розрізняти твори за характером, робить аналіз музики (весела, сумна, повільна, швидка тощо).</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>4. Слухання музики та визначення її характеру (6 год.).</p> <p>Залучення дітей до кращих зразків українського та світового музичного мистецтва. Формування художньо-естетичних смаків повинно відбуватись на кращих зразках народної музичної творчості, а також класичної і сучасної української та зарубіжної музики. Аналіз музики (весела, сумна, повільна, швидка тощо).</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє схему клавіатури. Розрізняє та називає звуковисотність відповідно запису на нотному стані</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>розбиратися в схемі клавіатури, сприймати звуковисотність відповідно запису на нотному стані.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>5. Освоєння правої клавіатури (2 год)..</p> <p>Схема клавіатури. Звуковисотність відповідно запису на нотному стані.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p>	<p>6.Посадка за інструментом та</p>

<p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє посадку баяніста (акордеоніста), дотримується правила установлення інструмента, постановки правої руки.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>вірні сидіти за інструментом баян (акордеон), дотримується правил установлення інструмента, слідує та демонструє вміння постановки правої руки</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>постановка (3 год.). Посадка баяніста (акордеоніста), установлення інструмента, постановка правої руки.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє звуковидобуття та звуковилучення, розрізняє та називає види атаки звука.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Формувати навички звуковидобуття та звуковилучення, демонструє на практиці атаку звука.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>7. Звуковидобуття та звуковилучення (4 год.). Формування навичок звуковидобуття та звуковилучення. Атака звука.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє штрихи та розрізняє штрихи legato та non legato.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Відпрацювати штрихи legato та non legato в процесі роботи над художнім та інструктивним матеріалом та демонструє майстерність.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>8. Штрихи (3 год.). Відпрацювання штрихів legato та non legato в процесі роботи над художнім та інструктивним матеріалом.</p>

<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє правила ведення та зміни міху.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>вести та змінювати міх.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>9. Міхведіння (4 год.). Правила ведення та зміни міху.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє хроматичну гаму, гами до мажор, соль мажор, фа мажор.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>грати хроматичну гаму, виконує та демонструє майстерність виконання гам до мажор, соль мажор, фа мажор в одну октаву правою рукою.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>10. Робота над гамами (7 год.). Хроматична гама. Гама до мажор, соль мажор, фа мажор в одну октаву правою рукою.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє як працювати мелодії правою рукою.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати нескладні мелодії правою рукою</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>11. Робота над художнім репертуаром (20 год.). Вивчення нескладних мелодій правою рукою.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє правила ведення та зміни міху та наводить приклади</p>	<p>12. Міхведіння (4 год.). Правила ведення та зміни міху</p>

<p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>вести та змінювати міх, демонструє вміння на практиці</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє хроматичну гаму, розрізняє та називає гами до мажор, соль мажор, фа мажор.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>грати хроматичну гаму: демонструє вміння виконувати гами до мажор, соль мажор, фа мажор в одну октаву правою рукою.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>13.Робота над гамами (7 год.). Хроматична гамма. Гама до мажор, соль мажор, фа мажор в одну октаву правою рукою.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє художній репертуар.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати нескладні мелодії правою рукою</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>14.Робота над художнім репертуаром (20 год.). Вивчення нескладних мелодій правою рукою.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає свій репертуар та відомості про композиторів творів, що виконується.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p>	<p>15.Контрольне заняття (2 год.). Відбувається наприкінці кожного семестру. Учень повинен виконати два нескладних твори правою рукою та відповісти на два теоретичні питання.</p>

виконувати два нескладних твори правою рукою та відповідає на два теоретичні питання.	
<i>Оцінно-ціннісний компонент</i>	
Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.	

Прогнозований результат

Учні повинні знати:

- Ноти у скрипковому ключі;
- тривалості нот та пауз;
- розміри 2/4, 3/4, 4/4;
- знаки альтерації;
- будову інструменту та розташування клавiш правої клавіатури;
- правила посадки та постановки правої руки;
- способи звуковилучення.

Учні повинні вміти:

- відтворювати прості ритмічні рисунки;
- володіти навичками звуковидобуття та міховедіння;
- виконати хроматичну гаму, гама до мажор, соль мажор, фа мажор в одну октаву правою рукою штрихами legato та non legato.
- виконати нескладні мелодії правою рукою.

Орієнтовний перелік творів:

- «Ой джигуне, джигуне» (українська народна пісня);
- «Перепілонька» (білоруська народна пісня);
- «Во саду ли в огороде» (російська народна пісня);
- «Тином-таном» (словацька народна пісня);
- І. Потоловський «Мисливець»;
- М. Качурбіна «Ведмедик з лялькою танцюють полечку»;
- Д. Кабалевський «Маленька полька»;
- М. Красев «Ялиночка»;
- Ф. Шуберт «Лендлер»;
- А. Іванов «Полька».

Другий рік навчання

№	Тема	Кількість годин		
		Усього	теоретичні	практичні
1.	Теорія музики	12	10	2
2.	Читання нот з аркушу (усно).	4		4
3.	Слухання музики та визначення її характеру	6	6	
4.	Освоєння лівої клавіатури.	2	1	1
5.	Посадка за інструментом та постановка.	3		3
6.	Звуковидобуття та звуковилучення	4		4
7.	Штрихи	4		4
8.	Міховедіння	4		4
9.	Робота над гамами	7		7
10.	Робота над художнім репертуаром	20		20
11.	Контрольне заняття	2	1	1

Разом	68	18	50
-------	----	----	----

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тематика занять та освітні результати навчання в 6 класі

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє історію баяна (акордеона), називає та демонструє знання будови інструменту, розрізняє конструктивні особливості;</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p>Уміє виконувати нескладні мелодії</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>1. Вступне заняття (1 год.).</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє, називає ноти у скрипковому ключі. Розрізняє та впізнає басовий ключ, ноти басового ключа. Знає та усвідомлює затакт, розрізняє зорово і на слух ноту та пауза з крапкою, знає та називає динамічні відтінки.</p> <p><i>Діяльнісний компонент <u>уміє:</u></i></p> <p>Відтворює нескладні ритмічні малюнки плескаючи у долоні, вміє писати ноти, паузи, скрипкові ключі.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>2. Теорія музики (12 год.) Закріплення нот у скрипковому ключі. Басовий ключ, ноти басового ключа. Затакт. Нота та пауза з крапкою. Динамічні відтінки. Відтворення нескладних ритмічних малюнків плескаючи у долоні. Написання нот, пауз, ключів.</p>

<p>Учень (учениця)</p> <p>Знанневий компонент</p> <p>Знає і розуміє як читати ноти з аркуша усно</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <p>Вміє та демонструє навички читання нот з листа</p> <p>Оцінно-ціннісний компонент</p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>3. Читання нот з аркушу (4 год.). Робота над усним читанням ноти з аркуша.</p>
<p>Учень (учениця)</p> <p>Знанневий компонент</p> <p>Знає і розуміє та надає характеристику кращим зразкам українського та світового музичного мистецтва. Формує художньо-естетичний смак на кращих зразках народної музичної творчості, а також класичної і сучасної української та зарубіжної музики.</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Розрізняти твори за жанрами. Визнає та розрізняє, впізнає на слух жанри музики (вокальна, інструментальна, хорова, духовна, народна, сучасна популярна музика, електронна тощо).</p> <p>Оцінно-ціннісний компонент</p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>4. Слухання музики та визначення її характеру (6 год.). Залучення дітей до кращих зразків українського та світового музичного мистецтва. Формування художньо-естетичних смаків повинно відбуватись на кращих зразках народної музичної творчості, а також класичної і сучасної української та зарубіжної музики. Визначення жанрів музики (вокальна, інструментальна, хорова, духовна, народна, сучасна популярна музика, електронна тощо).</p>
<p>Учень (учениця)</p> <p>Знанневий компонент</p> <p>Знає і розуміє схему клавіатури. Демонструє знання звуковисотність відповідно запису на нотному стані</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <p><u>уміє:</u></p> <p>розбиратися в схемі клавіатури, сприймає звуковисотність відповідно запису на нотному стані, демонструє вміння грати баси, готові акорди.</p>	<p>5. Освоєння лівої клавіатури (2 год.). Схема клавіатури. Баси, готові акорди.</p>

<p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє посадку баяніста (акордеоніста), знає і дотримується правил устанавлення інструмента, називає правила постановки правої руки та лівої руки.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>вірно сидіти за інструментом баян (акордеон), дотримуватися правил устанавлення інструмента, слідкує за постановкою правої та лівої руки</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>6. Посадка за інструментом та постановка (3 год.). Посадка баяніста (акордеоніста), устанавлення інструмента, постановка правої та лівої руки.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє звуковидобуття та звуковилучення, види атаки звука.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Формувати навички звуковидобуття та звуковилучення. Робити атаку звука.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>7. Звуковидобуття та звуковилучення (4 год.). Формування навичок звуковидобуття та звуковилучення. Атака звука.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє штрихи legato та non legato. staccato в процесі роботи над художнім та інструктивним матеріалом</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Відпрацювати штрихи legato та non legato staccato в процесі роботи над художнім та інструктивним матеріалом.</p>	<p>8. Штрихи (3 год.). Відпрацювання штрихів legato, non legato, staccato в процесі роботи над художнім та інструктивним матеріалом.</p>

<p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє правила ведення та зміни міху.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>вести та змінювати міх в процесі роботи над п'єсами та етюдами.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>9.Міховедіння (4 год.). Ведення та зміна міху відпрацьовується в процесі роботи над п'єсами та етюдами.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє хроматичну гаму, розрізняє та називає гами до мажор, соль мажор, фа мажор, я мінор (натуральна, гармонічна, мелодична)</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>грати та демонструє майстерність у виконання гам до мажор, соль мажор, фа мажор в одну октаву правою та лівою рукою окремо, гама ля мінор (натуральна, гармонічна, мелодична) правою рукою в одну октаву.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>10.Робота над гамами (7 год.). Гама до мажор, соль мажор, фа мажор в одну октаву правою та лівою рукою окремо, гама ля мінор (натуральна, гармонічна, мелодична) правою рукою в одну октаву.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє як працювати мелодії правою рукою.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати твори із ііндивідуального плану -</p>	<p>11.Робота над художнім репертуаром (20 год.). У індивідуальний план включаються 5 різнохарактерних творів і 1 етюд на кожен семестр.</p>

<p>включаються 5 різнохарактерних творів і 1 етюд на кожен семестр. <i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає свій репертуар та відомості про композиторів творів, що виконується. <i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати два нескладних твори правою рукою та відповідає на два теоретичні питання.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>15.Контрольне заняття (2 год.). Відбувається наприкінці кожного семестру. Учень повинен виконати два нескладних твори правою рукою та відповісти на два теоретичні питання.</p>

Прогнозований результат

Учні повинні знати:

- ноти у скрипковому та басовому ключі;
- розташування клавіш лівої та правої клавіатури;
- правила посадки, установлення інструменту, постановки правої та лівої руки.

Учні повинні вміти:

- читати ноти з листа (усно);
- чітко відтворювати прості ритмічні рисунки;
- володіти навичками зміни міху;
- виконати гами до мажор, соль мажор, фа мажор в одну октаву правою та лівою рукою окремо, гама ля мінор (натуральна, гармонічна, мелодична) правою рукою в одну октаву;
- виконати нескладні твори обома руками.

Орієнтовний перелік творів:

- «Бандура» (українська народна пісня);
- «Ніч яка місячна» (українська народна пісня);
- «Гайда» (білоруська народна пісня);
- М. Глінка «Полька»;
- Р. Бажилін «Сільські гуляння»;
- Р. Бажилін «Частушка»;
- Г. Тельман «П'еса»;
- М. Чайкін «Танець Снігуроньки»;
- В. Мотов «Етюд ля мінор»;
- Г. Беренс «Етюд до мажор».

№	Тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні
1.	Теорія музики	10	10	
2.	Читання нот з аркушу.	4		4
3.	Слухання музики та її аналіз	6	6	
4.	Посадка за інструментом та постановка.	2		2
5.	Звуковилучення	4		4
6.	Штрихи	2		2
7.	Міховедіння	4		4
8.	Робота над гаммами, арпеджіо, акордовими послідовностями.	7		7
9.	Ансамблеве музикування	7		7
10.	Робота над художнім репертуаром	20		20
11.	Контрольне заняття	2	1	1
Разом		68	17	51

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тематика занять та освітні результати навчання в 7 класі

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p>Учень(учениця)</p> <p>Знанневий компонент</p> <p>Знає і розуміє ноти у басовому ключі, розрізняє зорово та знає тріоль, синкопу, цезуру, знає та називає інтервали, динамічні відтінки</p> <p>Діяльнісний компонент <u>уміє:</u></p> <p>Відтворює нескладні ритмічні малюнки плескаючи у долоні, демонструє навички написання нот, пауз, скрипкових ключів.</p> <p>Оцінно-ціннісний компонент</p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>1. Теорія музики (10 год.). Закріплення нот у басовому ключі. Тріоль. Синкопа. Цезура. Інтервали. Динамічні відтінки.</p>
<p>Учень(учениця)</p> <p>Знанневий компонент</p> <p>Знає і розуміє як читати ноти з аркуша за інструментом.</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <p>Вміє читати ноти з листа за інструментом.</p> <p>Оцінно-ціннісний компонент</p>	<p>3. Читання нот з аркушу (4 год.). Читання ноти з аркуша за інструментом.</p>

<p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє кращі зразки українського та світового музичного мистецтва. Формує художньо-естетичний смак на кращих зразках народної музичної творчості, а також класичної і сучасної української та зарубіжної музики.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Розрізнити твори за жанрами. Визначає та розрізняє жанри музики (вокальна, інструментальна, хорова, духовна, народна, сучасна популярна музика, електронна тощо), вміє робити аналіз стилістичних рис та жанрових особливостей.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>4. Слухання музики та визначення її характеру (6 год.). Закріплення правил посадки та постановки.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє посадку за інструментом та постановку</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Закріплювати правила посадки та постановки.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>5. Посадка за інструментом та постановка (2 год.). Закріплення правил посадки та постановки.</p>

<p>Учень(учениця)</p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє звуковидобуття та звуковилучення, розрізняє та називає види атаки звука.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Робота над якісним звуковилученням.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>6. Звуковидобуття та звуковилучення (4 год.). Робота над якісним звуковилученням.</p>
<p>Учень(учениця)</p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє штрихи legato, non legato, staccato в процесі роботи над художнім та інструктивним матеріалом</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Відпрацювати штрихи legato та non legato staccato в процесі роботи над художнім та інструктивним матеріалом.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>7. Штрихи (3 год.). Відпрацювання штрихів legato, non legato, staccato в процесі роботи над художнім та інструктивним матеріалом.</p>
<p>Учень(учениця)</p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє правила ведення та зміни міху.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>вести та змінювати міх в процесі роботи над п'єсами та етюдами.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>9. Міховедіння (4 год.). Ведення та зміна міху відпрацьовується в процесі роботи над п'єсами та етюдами.</p>
<p>Учень(учениця)</p> <p><i>Знанневий компонент</i></p>	<p>10. Робота над гамами арпеджіо, акордовими послідовностями (7 год.). Гама до мажор, соль мажор, фа мажор,</p>

<p>Знає і розуміє хроматичну гаму, називає та розрізняє гами до мажор, соль мажор, фа мажор, ля мінор (натуральна, гармонічна, мелодична) демонструє вміння роботи над гамами, арпеджіо, акордовими послідовностями</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>грає та демонструє вміння виконувати гами до мажор, соль мажор, фа мажор, ля мінор, мі мінор, ре мінор в одну октаву обома руками та в 2, 3 октави правою рукою окремо, виконує короткі арпеджіо, акордові послідовності.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>ля мінор, мі мінор, ре мінор в одну октаву обома руками та в 2, 3 октави правою рукою окремо. Короткі арпеджіо, акордові послідовності.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє перші навички ансамблевої гри (у дуеті з викладачем, або іншим учнем).</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>демонструє навички ансамблевої гри (у дуеті з викладачем, або іншим учнем).</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>11.Ансамблеве музикування (7 год.). Перші навички ансамблевої гри (у дуеті з викладачем, або іншим учнем).</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє як працювати мелодії правою рукою.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати твори із індивідуального плану, в який включаються 5 різнохарактерних творів і 1 етюд на кожен семестр. Обов'язковим є наявність твору з елементами поліфонії та крупної форми.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p>	<p>11.Робота над художнім репертуаром (20 год.). У індивідуальний план включаються 5 різнохарактерних творів і 1 етюд на кожен семестр. Обов'язковим є наявність твору з елементами поліфонії та крупної форми.</p>

Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.	
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає свій репертуар та відомості про композиторів творів, що виконується.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати два нескладних твори правою рукою та відповідає на два теоретичні питання.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>15.Контрольне заняття (2 год.).</p> <p>Відбувається наприкінці кожного семестру. Учень повинен виконати два нескладних твори правою рукою та відповісти на два теоретичні питання.</p>

Прогнозований результат

Учні повинні знати:

- інтервали;
- динамічні відтінки;
- основи самостійної роботи над п'єсами.

Учні повинні вміти:

- оволодіти навичками читання нот з аркуша;
- виконувати тріолі та синкопи;
- володіти штрихами legato, non legato, staccato;
- слухати музику, характеризувати її, розрізнити за жанрами;
- виконати гами, арпеджіо, акордові послідовності в тональностях до мажор, соль мажор, фа мажор, ля мінор, мі мінор, ре мінор;
- виконувати різнохарактерні твори обома руками.

Орієнтовний перелік творів:

- «Місяць на небі» (українська народна пісня в обр. В. Бризгаліна);
- А. Даргомижський «Меланхолічний вальс»;
- Л. Бетховен «Бабак»;
- Й. Крігер «Менует»;
- Й. Бах «Менует»;
- Д. Штейбельт «Сонатина до мажор»;
- Я. Ванхал «Сонатина фа мажор»;
- Є. Дербенко «Маленький вальс»;
- Б. Кудрін «Етюд-танець»;
- Є. Дербенко «Етюд контрасти».

Четвертий рік навчання

№	Тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні

1.	Теорія музики	10	10	
2.	Читання нот з аркушу.	4		4
3.	Слухання музики та її аналіз	6	6	
4.	Звуковилучення	2		2
5.	Штрихи	2		2
6.	Міховедіння	4		4
7.	Робота над гамами, арпеджіо, акордовими послідовностями.	7		7
8.	Навички гри на слух	4		4
9.	Ансамблеве музикування	7		7
10.	Робота над художнім репертуаром	20		20
11.	Контрольне заняття	2	1	1
	Разом	68	17	51

Тематика занять та освітні результати навчання в 8 класі

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє поняття ладу та тональності, розрізняє та називає прості та складні розміри, розрізняє зорово пунктирний ритм, усвідомлює мелізми. Розрізняє та називає виразні засоби музики (мелодія, лад, метроритм).</p> <p><i>Діяльнісний компонент <u>уміє</u>:</i></p> <p>Відтворює нескладні ритмічні малюнки плескаючи у долоні. Виконує врпави в ладу та тональності. Демонструє вміння виконувати прості та складні розміри, має навички виконання пунктирного ритму, мелізмів, знає та розрізняє виразні засоби музики (мелодія, лад, метроритм).</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>1. Теорія музики (10 год.).</p> <p>Поняття ладу та тональності. Прості та складні розміри. Пунктирний ритм. Мелізми. Виразні засоби музики (мелодія, лад, метроритм).</p>

<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє як читати ноти з аркуша за інструментом.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p>Вміє читати ноти з листа за інструментом.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>2. Читання нот з аркушу (4 год.). Читання ноти з аркуша за інструментом.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє кращі зразки українського та світового музичного мистецтва. Формує художньо-естетичний смак на кращих зразках народної музичної творчості, а також класичної і сучасної української та зарубіжної музики.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Розрізняти твори за жанрами. Визначає та наводить приклади жанрів музики (вокальна, інструментальна, хорова, духовна, народна, сучасна популярна музика, електронна тощо). Здійснює аналіз стилістичних рис та жанрових особливостей, художня цінність прослуханих творів.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>3. Слухання музики та визначення її характеру (6 год.). Залучення дітей до кращих зразків українського та світового музичного мистецтва. Формування художньо-естетичних смаків повинно відбуватись на кращих зразках народної музичної творчості, а також класичної і сучасної української та зарубіжної музики. Аналіз стилістичних рис та жанрових особливостей, художня цінність прослуханих творів.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє звуковилучення.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати роботу над якісним звуковилученням.</p>	<p>5. Звуковилучення (4 год.). Робота над якісним звуковилученням.</p>

<p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє штрихи розрізняє зорово і на слух штрихи non legato, legato, legatissimo, staccato, staccatissimo в процесі роботи над художнім та інструктивним матеріалом.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати штрихи non legato, legato, legatissimo, staccato, staccatissimo в процесі роботи над художнім та інструктивним матеріалом.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>6. Штрихи (3 год.). Відпрацювання штрихів non legato, legato, legatissimo, staccato, staccatissimo в процесі роботи над художнім та інструктивним матеріалом.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє правила ведення та зміни міху.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>вести та змінювати міх в процесі роботи над п'єсами та етюдами.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>7. Міховедіння (4 год.).</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє гами в тональностях до 3-х ключових знаків по 1, 2, 3 ноти на один бас, розрізняє зорово та на слух короткі та довгі арпеджіо, акордові послідовності.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p>	<p>8. Робота над гамами арпеджіо, акордовими послідовностями (7 год.). Робота над гамами, арпеджіо, акордовими послідовностями. Гама в тональностях до 3-х ключових знаків по 1, 2, 3 ноти на один бас. Короткі та довгі арпеджіо, акордові послідовності.</p>

<p>виконувати гами в тональностях до 3-х ключових знаків по 1, 2, 3 ноти на один бас, має практичні навички виконання коротких та довгих арпеджіо, акордових послідовностей. <i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє та усвідомлює значення перших навичок ансамблевої гри (у дуеті з викладачем, або іншим учнем).</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати перші навички ансамблевої гри (у дуеті з викладачем, або іншим учнем).</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>9.Ансамблеве музикування (7 год.). Розвиток навичок ансамблевої гри (у дуеті з викладачем, або іншим учнем).</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє як працювати мелодії правою рукою.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати твори із індивідуального плану, до яких включаються 5 різнохарактерних творів і 2 етюди на різні види техніки на кожен семестр, обов'язковим є наявність поліфонічного твору та твору великої форми.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>10.Робота над художнім репертуаром (20 год.). У індивідуальний план включаються 5 різнохарактерних творів і 2 етюди на різні види техніки на кожен семестр. Обов'язковим є наявність поліфонічного твору та твору великої форми.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає свій репертуар та відомості про композиторів творів, що виконуються.</p>	<p>11.Контрольне заняття (2 год.). Відбувається наприкінці кожного семестру. Учень повинен виконати два твори обома руками та відповісти на два теоретичні питання.</p>

<p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати два твори обома руками та відповісти на два теоретичні питання.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	
---	--

Прогнозований результат

Учні повинні знати:

- поняття ладу та тональності;
- прості та складні розміри;
- виразні засоби музики (мелодія, лад, метроритм) та їх значення;
- закономірності аппікатури

Учні повинні вміти:

- оволодіти навичками читання нот з аркуша;
- володіти культурою виконання акордів та подвійних нот;
- грати в ансамблі;
- виконати гами, арпеджіо, акордові послідовності в тональностях в тональностях до 3-х ключових знаків;
- виразно виконувати твори обома руками.

Орієнтовний перелік творів:

- Д. Гершвін «Я відчуваю ритм»;
- В. Власов «Німе кіно»;
- Є. Дербенко «Осінні мрії»;
- П. Чайковський «Неаполітанська пісенька»;
- Т. Хаслінгер «Сонатина»;
- В. Косенко «Скерцино»;
- Ф. Бах «Алегро»;
- І. Пахобель «Фуга»;
- А. Сударіков «Етюд ля мінор»;
- К. Черні «Етюд фа мажор».

П'ятий рік навчання

№	Тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні
1.	Теорія музики	10	10	
2.	Читання нот з аркушу	4		4
3.	Слухання музики та її аналіз	6	6	
4.	Звуковилучення та міховедіння	4		4
5.	Виконання мелізмів, репетицій гісандо	4		4
6.	Робота над гамами, арпеджіо, акордовими послідовностями	7		7
7.	Навички гри на слух	4		4
8.	Ансамблеве музикування	7		7
9.	Робота над художнім репертуаром	20		20

10.	Контрольне заняття	2	1	1
	Разом	68	17	51

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тематика занять та освітні результати навчання в 9 класі

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє властивості ступенів мажорного та мінорного ладу, знає та розрізняє період, речення та фраза. Знає та розуміє позначення нот та акордів літерами.</p> <p><i>Діяльнісний компонент <u>уміє:</u></i></p> <p>Відтворює нескладні ритмічні малюнки плескаючи у долоні. Виконує вправи в ладу та тональності. Ілюструє та показує майстерність властивості ступенів мажорного та мінорного ладу. Вміє розрізняти в музичному творі період, речення та фразу, демонструє вміння розрізняти позначення нот та акордів літерами.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>1.Теорія музики (10 год.). Властивості ступенів мажорного та мінорного ладу. Період, речення та фраза. Позначення нот та акордів літерами.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє як читати ноти з аркуша за інструментом.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p>Вміє читати ноти з листа за інструментом.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>2. Читання нот з аркушу (4 год.). Читання ноти з аркуша за інструментом.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє кращі зразки українського та світового музичного мистецтва. Формує художньо-естетичний смак на кращих зразках народної музичної творчості, а також класичної і сучасної української та зарубіжної музики.</p>	<p>3. Слухання музики та визначення її характеру (6 год.). Залучення дітей до кращих зразків українського та світового музичного мистецтва. Формування художньо-естетичних смаків повинно відбуватись на кращих зразках народної музичної творчості, а також класичної і сучасної української та зарубіжної музики. Аналіз форми, тематизму, засобів розвитку музичного матеріалу.</p>

<p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Розрізняти твори за жанрами. Вміє визначати та здійснювати аналіз жанрів музики (вокальна, інструментальна, хорова, духовна, народна, сучасна популярна музика, електронна тощо). Демонструє вміння робити аналіз форми, тематизму, засобів розвитку музичного матеріалу.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє звуковилучення.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати якісно звуковилученням.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>4. Звуковилучення (4 год.). Відпрацьовується в процесі роботи над п'єсами та етюдами.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє мелізми, розуміє як здійснювати і виконувати гісандо (4 год.).</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Виконувати мелізми, репетиції, гісандо, набувати практичних навичок засвоєння виконання мелізмів, репетицій гісандо.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>5. Штрихи (3 год.). Виконання мелізмів, репетицій, гісандо. Практичне засвоєння виконання мелізмів, репетицій гісандо.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє алгоритм здійснення підбору</p>	<p>6. Навички гри на слух (4 год.). Підбір простих мелодій на слух та їх гармонізація.</p>

<p>простих мелодій на слух та їх гармонізація</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Підбрати прості мелодії на слух та їх гармонізація.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє гами в тональностях до 3-х ключових знаків по 1, 2, 3 ноти на один бас, розрізняє на слух та називає короткі та довгі арпеджіо, акордові послідовності.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати гами в тональностях до 3-х ключових знаків по 1, 2, 3 ноти на один бас, демонструє практичні навички виконання коротких та довгих арпеджіо, акордові послідовності.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює та інтерпретує інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>7.Робота над гамами арпеджіо, акордовими послідовностями (7 год.). Робота над гамами, арпеджіо, акордовими послідовностями. Гама в тональностях до 4-х ключових знаків по 1, 2, 3 ноти на один бас. Короткі, ломані та довгі арпеджіо, акордові послідовності.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє навички ансамблевої гри (у дуеті з викладачем, або іншим учнем).</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>демонструвати навички ансамблевої гри (у дуеті з викладачем, або іншим учнем).</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>8.Ансамблеве музикування (7 год.). Розвиток навичок ансамблевої гри (у дуеті з викладачем, або іншим учнем).</p>

<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє як працювати мелодії правою рукою.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати твори із індивідуального плану, до яких включаються 5 різнохарактерних творів і 2 етюди на різні види техніки на кожен семестр. Обов'язковим є наявність поліфонічного твору та твору великої форми.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>9.Робота над художнім репертуаром (20 год.). У індивідуальний план включаються 5 різнохарактерних творів і 2 етюди на різні види техніки на кожен семестр. Обов'язковим є наявність поліфонічного твору та твору великої форми.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>Знає свій репертуар та демонструє знання відомостей про композиторів творів, що виконується.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати два твори обома руками та відповідати на два теоретичні питання.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>10..Контрольне заняття (2 год.). Відбувається наприкінці кожного семестру. Учень повинен виконати два твори обома руками та відповідати на два теоретичні питання.</p>

Прогнозований результат

Учні повинні знати:

- властивості ступенів мажорного та мінорного ладу;
- позначення нот та акордів літерами;
- правила сценічної поведінки.

Учні повинні вміти:

- виконувати мелізми, репетиції, глісандо;
- слухати музику, аналізувати її;
- підбирати мелодії по слуху;
- грати в ансамблі;
- виконати гами, арпеджіо, акордові послідовності в тональностях в тональностях до 4-х ключових знаків;
- виразно та осмислено виконувати твори обома руками.

Орієнтовний перелік творів:

- Й. Штраус «Полька Анна»;
- С. Рахманінов «Італійська полька»;
- «Їхав козак за Дунай» (українська народна пісня в обр. А. Онегіна);
- Г. Гендель «Сарабанда»;
- А. Скрябін «Канон»;
- А. Діабеллі «Сонатина соль мажор»;
- Л. Бетховен «Рондо» з сонати Фа мажор;
- Г. Родрігес – К. Драбек «Кумпарсіта»;
- М. Двілянський «Етюд-мазурка»;
- А. Долматов «Етюд Соль мажор».

Шостий рік навчання

№	Тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні
1.	Теорія музики	10	10	
2.	Читання нот з аркушу	4		4
3.	Слухання музики та її аналіз	6	6	
4.	Специфічні прийоми гри міхом	6		6
5.	Виконання мелізмів, репетицій гісандо	2		2
6.	Робота над гаммами, арпеджіо, акордовими послідовностями	7		7
7.	Навички гри на слух	4		4
8.	Ансамблеве музикування	7		7
9.	Робота над художнім репертуаром	20		20
10.	Контрольне заняття	2	1	1
Разом		68	17	51

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тематика занять та освітні результати навчання в 10 класі

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє відмінності мішаних та змінних розмірів, розрізняє та називає ключові знаки в тональностях у кварто-квінтовому колі, застосовує музичну термінологію.</p> <p><i>Діяльнісний компонент <u>уміє</u>:</i></p> <p>Відтворює нескладні ритмічні малюнки плескаючи у долоні. Виконує вправи в з мішаними та змінними розмірами. Демонструє вміння розрізняти тональності у кварто-квінтовому колі, застосовувати на практиці музичну термінологію</p>	<p>1.Теорія музики (10 год.). Мішані та змінні розміри. Кварто-квінтове коло. Музична термінологія.</p>

<p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє як читати ноти з аркуша за інструментом.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p>Вміє читати ноти з листа за інструментом та демонструє навички.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>2. Читання нот з аркушу (4 год.). Читання ноти з аркуша за інструментом.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє кращі зразки українського та світового музичного мистецтва. Формує художньо-естетичний смак на кращих зразках народної музичної творчості, а також класичної і сучасної української та зарубіжної музики.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Розрізняти твори за жанрами. Визначати жанри музики (вокальна, інструментальна, хорова, духовна, народна, сучасна популярна музика, електронна тощо). Здійснювати аналіз форми, тематизму, засобів розвитку музичного матеріалу.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>3. Слухання музики та визначення її характеру (6 год.). Залучення дітей до кращих зразків українського та світового музичного мистецтва. Формування художньо-естетичних смаків повинно відбуватись на кращих зразках народної музичної творчості, а також класичної і сучасної української та зарубіжної музики. Аналіз форми, тематизму, засобів розвитку музичного матеріалу.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє специфічні прийоми гри міхом, засвоює прийоми гри міхом – вібрато, тремало, рикошет.</p>	<p>4. Специфічні прийоми гри міхом (6 год.). Засвоєння прийомів гри міхом – вібрато, тремало, рикошет.</p>

<p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>демонструвати роботу над засвоєнням прийомів гри міхом – вібрато, тремало, рикошет.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє, розрізняє зорово і на слух меліزم, репетиції, гісандо.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Виконувати мелізм, репетиції, гісандо демонструє практичне засвоєння виконання мелізмів, репетицій гісандо.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>5 Виконання мелізмів, репетицій, гісандо (2 год.). Практичне засвоєння виконання мелізмів, репетицій гісандо.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє алгоритм здійснення підбору простих мелодій на слух та їх гармонізація</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Підбирати прості мелодії на слух та їх гармонізація та демонструє практичні навички в цьому.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>6. Навички гри на слух (4 год.). Підбір простих мелодій на слух та їх гармонізація.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p>	<p>7.Робота над гамами арпеджіо, акордовими послідовностями (7 год.). Робота над гамами, арпеджіо, акордовими послідовностями. Гама в</p>

<p>Знає і розуміє, розрізняє зорово і на слух гами в арпеджіо, акордовими послідовностями. Називає знаки в тональностях до 6-ти ключових знаків по 1, 2, 3 ноти на один бас, розрізняє зорово і на слух короткі, ломані та довгі арпеджіо, акордові послідовності.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати гами в тональностях до 6-ти ключових знаків по 1, 2, 3 ноти на один бас, демонструє вміння виконання коротких, ломаних та довгих арпеджіо, акордових послідовностей.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>тональностях до 6-ти ключових знаків по 1, 2, 3 ноти на один бас. Короткі, ломані та довгі арпеджіо, акордові послідовності.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє навички ансамблевої гри (у дуеті з викладачем, або іншим учнем).</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>демонструвати навички ансамблевої гри (у дуеті з викладачем, або іншим учнем).</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>8.Ансамблеве музикування (7 год.). Розвиток навичок ансамблевої гри (у дуеті з викладачем, або іншим учнем).</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє як працювати мелодії правою рукою.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати твори із ііндивідуального плану, до яких включаються 5 різнохарактерних творів і 2 етюди на різні види техніки на кожен семестр. Обов'язковим є наявність поліфонічного твору та твору великої форми.</p>	<p>9..Робота над художнім репертуаром (20 год.). У індивідуальний план включаються 5 різнохарактерних творів і 2 етюди на різні види техніки на кожен семестр. Обов'язковим є наявність поліфонічного твору та твору великої форми.</p>

<p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає свій репертуар та відомості про композиторів творів, що виконується.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати два твори обома руками та відповісти на два теоретичні питання.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>10.Контрольне заняття (2 год.).</p> <p>Відбувається наприкінці кожного семестру. Учень повинен виконати два твори обома руками та відповісти на два теоретичні питання.</p>

Прогнозований результат

Учні повинні знати:

- мішані та змінні розміри;
- кварто-квінтове коло тональностей.

Учні повинні вміти:

- вільно орієнтуватися у нотному тексті;
- вільно визначати тональність;
- виконувати мелізми, репетиції, глісандо;
- слухати музику, аналізувати її;
- підбирати акомпанемент до мелодії;
- грати в ансамблі слухаючи інші партії, аналізувати їх та зіставляти із своєю;
- виконати гами, арпеджіо, акордові послідовності в тональностях в тональностях до 6-ти ключових знаків;
- виразно та осмислено виконувати твори обома руками.

Орієнтовний перелік творів:

- «Їхав козак за Дунай» (українська народна пісня в обр. А. Онегіна);
- П. Березков «Веселий паровоз»;
- В. Ребіков «Вальс»;
- І. Фішер «Пассакалія»;
- Й. Бах «Сарабанда»;
- В. Моцарт «Рондо» з фортепіанної сонати Ля-мажор;
- Ф. Кулау «Сонатина До мажор» I частина;
- «Чеська полька» в обр. Д. Самойлова;
- Т. Лак «Етюд соль мінор»;
- Л. Шитте «Етюд ре мінор».

№	Тема	Кількість годин		
		Усього	теоретичні	практичні
1.	Теорія музики	10	10	
2.	Читання нот з аркушу	4		4
3.	Слухання музики та її аналіз	6	6	
4.	Специфічні прийоми гри міхом	6		6
5.	Поліритмія	2		2
6.	Робота над гамами, арпеджіо, акордовими послідовностями	7		7
7.	Навички гри на слух	4		4
8.	Ансамблеве музикування	7		7
9.	Робота над художнім репертуаром	20		20
10.	Контрольне заняття	2	1	1
Разом		68	17	51

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тематика занять та освітні результати навчання в 11 класі

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє поняття відхилення, модуляція, співставлення, навиває і демонструє знання музичної термінології.</p> <p><i>Діяльнісний компонент <u>уміє:</u></i></p> <p>Відтворює на інструменті відхилення, модуляція, співставлення, застосовує на практиці музичну термінологію</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>1.Теорія музики (10 год.). Відхилення, модуляція, співставлення. Музична термінологія.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє як читати ноти з аркуша за інструментом.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p>Вміє читати ноти з листа за інструментом.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>2.. Читання нот з аркушу (4 год.). Читання ноти з аркуша за інструментом.</p>

<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє кращі зразки українського та світового музичного мистецтва. Формує художньо-естетичний смак на кращих зразках народної музичної творчості, а також класичної і сучасної української та зарубіжної музики.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Розрізняти твори за жанрами. Визначати жанри музики (вокальна, інструментальна, хорова, духовна, народна, сучасна популярна музика, електронна тощо). Вміє здійснювати поглиблений аналіз стилістичних рис, жанрові особливості, художньої цінності прослуханих творів, форми, тематизму, засобів розвитку музичного матеріалу</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>3. Слухання музики та визначення її характеру (6 год.). Залучення дітей до кращих зразків українського та світового музичного мистецтва. Формування художньо-естетичних смаків повинно відбуватись на кращих зразках народної музичної творчості, а також класичної і сучасної української та зарубіжної музики. Поглиблений аналіз стилістичних рис, жанрові особливості, художньої цінності прослуханих творів, форми, тематизму, засобів розвитку музичного матеріалу.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє специфічні прийоми гри міхом, демонструє знання прийомів гри міхом – вібрато, тремало, рикошет.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати прийоми гри міхом – вібрато, тремало, рикошет.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>4. Специфічні прийоми гри міхом (6 год.). Засвоєння прийомів гри міхом – вібрато, тремало, рикошет.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє поняття мелізми, репетиції, гісандо.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>Виконувати мелізми, репетиції, гісандо</p>	<p>5 Виконання мелізмів, репетицій, гісандо (2 год.). Практичне засвоєння виконання мелізмів, репетицій гісандо.</p>

<p>демонструє практичні вміння виконання мелізмів, репетицій гісандо. <i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє як здійснювати підбір мелодій на слух та їх гармонізація, транспонування в іншу тональність.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>вміє підбирати мелодій на слух, демонструє практичні вміння їх гармонізації, здійснювати транспонування в іншу тональність.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>6. Навички гри на слух (4 год.). Підбір мелодій на слух та їх гармонізація, транспонування в іншу тональність.</p>
<p><i>Учень(учениця)</i></p> <p><i>Знанневий компонент</i></p> <p>Знає і розуміє гами в арпеджіо, акордовими послідовностями. В тональностях до 6-ти ключових знаків по 1, 2, 3 ноти на один бас, розуміє і розрізняє короткі, ломані та довгі арпеджіо, акордові послідовності.</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати гами в тональностях Гама в тональностях до 6-ти ключових знаків по 1, 2, 3 ноти на один бас. Демонструє вміння виконувати короткі, ломані та довгі арпеджіо, акордові послідовності.</p> <p><i>Оцінно-ціннісний компонент</i></p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до</p>	<p>7.Робота над гамами арпеджіо, акордовими послідовностями (7 год.). Робота над гамами, арпеджіо, акордовими послідовностями. Гама в тональностях до 6-ти ключових знаків по 1, 2, 3 ноти на один бас. Короткі, ломані та довгі арпеджіо, акордові послідовності.</p>

інструментальної музики.	
<p>Учень(учениця)</p> <p>Знанневий компонент</p> <p>Знає і розуміє алгоритм набуття навичок ансамблевої гри (у дуеті з викладачем, або іншим учнем).</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <p><u>уміє:</u></p> <p>демонструвати навички ансамблевої гри (у дуеті з викладачем, або іншим учнем).</p> <p>Оцінно-ціннісний компонент</p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>8.Ансамблеве музикування (7 год.). Розвиток навичок ансамблевої гри (у дуеті з викладачем, або іншим учнем).</p>
<p>Учень(учениця)</p> <p>Знанневий компонент</p> <p>Знає і розуміє як працювати над виконанням мелодії правою рукою.</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати твори із індивідуального плану - 5 різнохарактерних творів і 2 етюди на різні види техніки на кожен семестр. Обов'язковим є наявність поліфонічного твору та твору великої форми.</p> <p>Оцінно-ціннісний компонент</p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє емоційно-ціннісне ставлення до інструментальної музики.</p>	<p>9.Робота над художнім репертуаром (20 год.). У індивідуальний план включаються 5 різнохарактерних творів і 2 етюди на різні види техніки на кожен семестр. Обов'язковим є наявність поліфонічного твору та твору великої форми.</p>
<p>Учень(учениця)</p> <p>Знанневий компонент</p> <p>Знає свій репертуар та відомості про композиторів творів, що виконуються.</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <p><u>уміє:</u></p> <p>виконувати два твори обома руками та відповісти на два теоретичні питання.</p> <p>Оцінно-ціннісний компонент</p> <p>Оцінює інструментальні твори, виявляє</p>	<p>10.Контрольне заняття (2 год.). Відбувається наприкінці кожного семестру. Учень повинен виконати два твори обома руками та відповісти на два теоретичні питання.</p>

Прогнозований результат

Учні повинні знати:

- музичну термінологію;
- основи музично-теоретичних знань;
- жанри музики, основні стилі і напрямки;
- форми музичних творів.

Учні повинні вміти:

- володіти основними виконавськими прийомами та навичками;
- інтерпретувати музичні твори;
- аналізувати музичні твори;
- підбирати мелодії по слуху, акомпанемент, вміти транспонувати її в іншу тональність;
- грати в ансамблі слухаючи інші партії, аналізувати їх та зіставляти із своєю;
- реалізувати набуті виконавські уміння та навички у власній творчій діяльності.

Орієнтовний перелік творів:

- А. Фоссен «Карусель»;
- Д. Мурена – Є. Коломбо «Байдужість»;
- В. Монті «Чардаш»;
- Й. Бах «Прелюдія і fuga фа мажор»;
- Г. Гендель «Пассакалія»;
- М. Клементі «Сонатина №6»;
- І. Яшкевич «Сонатина в старовинному стилі»;
- Ю. Пешков «Паризький вальс»;
- Б. Гівель «Етюд соль мінор»;
- К. Черні «Етюд сі бемоль мажор».

Література

1. Бажилин Р. Н. Школа игры на аккордеоне / Роман Николаевич Бажилин. – М.: изд-во В. Катанского, 2004. – 209 с.
2. Басурманов А. П. Баянное и аккордеонное искусство / Аркадий Павлович Басурманов. – М.: Кифара, 2003. – 540 с.
3. Бесфамильнов В. В., Семешко А. А. Воспитание баяниста. Вопросы теории и практики / Владимир Владимирович Бесфамильнов, Анатолий Андреевич Семешко. – К.: Музична Україна, 1989. – 200 с.
4. Власов В. П. Способы исполнения штрихов на баяне: В помощь молодому педагогу-баянисту / Виктор Петрович Власов. – Одесса: Одесская государственная консерватория, 1980. – 20 с.
5. Доброжанська О. А. Розвиток творчих здібностей – засіб формування професійних навичок майбутнього спеціаліста / О. А. Доброжанська. – Умань: ПП «Пронікс», 2006. – 34 с.
6. Лондонов П. П. Школа игры на аккордеоне / Петр Петрович Лондонов. – М.: «Издательство Кифара», 2007. – 160 с.
7. Методичні рекомендації з розроблення складових галузевих стандартів вищої освіти (компетентнісний підхід) / Міністерство освіти і науки України, Інститут інноваційних технологій і змісту освіти. – Київ, 2013. – 90 с.
8. Овчарук О. В. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти / О. В. Овчарук / Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. - К.: «К.І.С.», 2004. – 112 с.
9. Олексюк О. М. Методика викладання гри на народних інструментах: навч. посіб. / Ольга Миколаївна Олексюк. – К.: Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв, 2004. – 135 с.
10. Онегин А. Е. Школа игры на баяне / Алексей Евсеевич Онегин. – М.: Музгиз, 1957. – 178 с.
11. Падалка Г. М. Музична педагогіка: курс лекцій з актуальних проблем викладання музичних дисциплін в системі педагогічної освіти / Галина Микитівна Падалка. – Херсон: ХДШ, 1995. – 104 с.
12. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва / Галина Микитівна Падалка. – К.: Освіта України, 2010. – 216 с.
13. Програми для позашкільних і загальноосвітніх навчальних закладів: Художньо-естетичний напрям / О. В. Биковська, І. О. Василянська, О. О. Волкова та ін. – К.: Грамота, 2008. – Вип. 1. – 100 с.
14. Пуріц І. Г. Гра на баяні. / Йосип Григорович Пуріц. – Тернопіль: навчальна книга «Богдан», 2007.
15. Сивак Т. Г. Методика навчання гри на баяні та акордеоні / Тетяна Георгіївна Сивак. – Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2009. – 311 с.
16. Юцевич Ю. Є. Музика. Словник-довідник. / Юрій Євгенович Юцевич. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. – 352 с.
17. Навчальна програма з мистецтва для 5-9 класів для загальноосвітніх закладів, затверджена наказом МОН від 07.06.2017 № 804